

NYHETSREV – APRIL 2022

Vi leter etter gode løsninger blant de unge og aktører – Tidlige erfaringer fra de første workshopene forteller oss at det er et stort potensiale i Kongsvingerregionen.

Første uka i april møttes aktører på tvers av sektorer i prosjektet Ung Inkludering i Kongsvingerregionen. Ansatte fra barnevern, rus og psykisk helse, skole, barnehage og kultur møtte SLT – koordinatorene, bibliotek, frivillige, ungdomskontakter og mange flere for å snakke mer om hvordan vi jobber sammen med de unge i Kongsvingerregionen. Systemet er avhengig av enkeltpersoner. Hvordan finne løsninger der ikke alt bare hviler på ildsjelen? Spørsmålet var enkelt - hvor lykkes vi?

Det er de som har skoene på som best vet hvor de trykker. Hvis vi skal lykkes med å finne nye måter å jobbe på, trenger vi hjelp fra lokalsamfunnet. Det er de unge som best vet hvordan det er å være ung, og det er avgjørende å trekke veksler på de unges erfaringer. Et viktig prinsipp er «hvis det handler om meg, så ikke uten meg». Samtidig er det de som jobber med og er rundt de unge som har den beste innsikten i hvordan man jobber i kommunene, hva som er utfordrende og hva som faktisk virker.



Bilde fra en av workshopene som ble gjennomført i mars

I forkant av workshopene har prosjektet jobbet mye med å finne ut hvordan situasjonen er i kommunene i regionen. I dette innsiktsarbeidet har prosjektet snakket med flere unge. I tillegg har vi snakket med ulike aktører som jobber med og for barn og unge og stilt spørsmål som; Hvordan opplever du din

arbeidshverdag? Når kjenner du på at det er utfordrende? Hva holder deg våken om natta? Når kjenner du at du lykkes? Hva skjer de dagene du går hjem fra jobb og føler at i dag fikk du det til?

I oppsummeringen av dette arbeidet ser vi, ikke overraskende, at mange peker på mye av det samme, nemlig behovet for forebygging, samhandling rundt psykisk helse og rus, og utfordringen med kritiske overganger.

Den første hovedkategorien **forebygging og tidlig** innsats handler om at det er utfordrende å komme tidlig nok inn. Mange undres over at ikke noe er blitt gjort tidligere. Flere mener at man veldig tidlig kan se hvem som står i fare for å falle utenfor.

Den andre hovedkategorien er **samhandling om psykisk helse og rus**. Det er vanskelig å få til godt tverrfaglig samarbeid om psykisk helse og rus og flere peker på en erfaring med at taushetsplikten ofte står i veien. Vi vet også at flere og flere sliter med lettere eller mer alvorlige psykiske lidelser, og de unge peker selv på omfattende rusutfordringer i regionen.

Det siste hovedområdet er **kritiske overganger**. Hva skjer i overgangene mellom barnehage, skole, de ulike skoleslagene og over i arbeid? Det pekes særlig på overgangen mellom ungdomsskole og videregående. Hvor avgjørende kan disse overgangene være for unge mennesker?

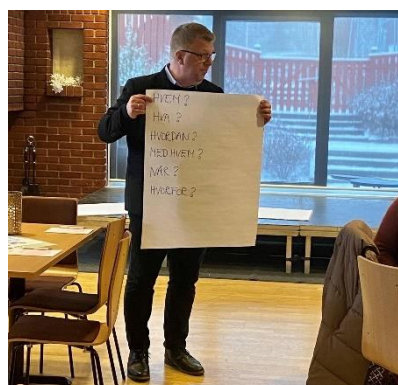
Prosjektet Ung Inkludering bruker tilnærmingen positive deviance (PD) som på norsk kan oversettes til Positive avvik. Dette er en metode som ikke er mye brukt i Norge, men en tilnærming som er brukt i tilsvarende komplekse utfordringer i over 65 andre land i verden med god suksess.

Gjennom kartlegging og analyse av tall og statistikk, og samtaler med aktører i lokalsamfunnet, får man et bilde av nå-situasjonen. Framfor å grave mer i det som ikke fungerer, jakter man på suksesshistoriene og de gode praksisene som virker. Etter å ha identifisert suksessrik adferd, graver man videre i hva som har skjedd i disse positive historiene, med hvem og hvordan. Ofte er det slik at de positivt avvikende ikke helt vet hva de gjør forskjellig fra andre. Vi skal inn og utforske **hva** disse personene gjør og **hvordan** de gjør det.

I workshopen valgte den enkelte hvilket av de tre områdene de ville arbeide med i jakten på positive avvik der de unge hadde lyktes «på tross av». Hva hadde skjedd? Hvem hadde den unge møtt som utgjorde en forskjell? Hvordan hadde man jobbet? Til slutt ble det stilt et viktig kontrollspørsmål: **Vil andre kunne gjøre det samme med de ressursene som allerede finnes der?**

Først fikk deltakerne tenke alene i 3 minutter. Hva tenker **du** er viktigst å få gjort noe med når det gjelder hovedområdet du har valgt? En av gruppene var særlig opptatt av kritiske overganger og ville jobbe videre med dette. De var opptatt av overganger fra barnehage til skole og over i videregående, men også kritiske overganger ved at man må bytte en saksbehandler eller en annen trygg person. Hvilke konsekvenser får det for en allerede sårbar ung person? Hva med elver som har slitt med skolevegring på ungdomsskolen og som skal over i videregående? Her er det viktig at man er på, for å legge best mulig til rette for at denne eleven skal få en god overgang. Deltakerne fikk så i oppgave å formulere dette til en problemstilling eller en påstand. For eksempel: **Sårbare unge som ikke blir ivaretatt av trygge voksne i kritiske overganger ender med å falle utenfor.** Når man først har funnet frem til problemstillingen, kan man ta PD-testen for å finne ut om positive avvikelser vil være en god metode å bruke på denne utfordringen.

Er det et komplekst problem? Er det atferdsmessig? Er problemet spesifikt og målbart? Er det mulig å finne positive avvikere i lokalsamfunnet? Er det lokal interesse i å løse problemet? Hvis man kan svare ja på alle disse spørsmålene, er positive avviker en metode som kan være verdt å prøve.



Lars Thuesen og Mads Fly Hansen forteller om PD-metoden som benyttes i prosjektet

Gruppen som jobbet med problemstillingen «sårbare unge som ikke blir ivaretatt av trygge voksne i kritiske overganger ender med å falle utenfor» skulle nå snu problemstillingen og tenke: Betyr det at det ikke finnes noen som har lykkes til tross for vanskelige og kritiske overganger i livet sitt? Denne gruppen kunne vise til et faktisk eksempel der de kunne motbevise dette, og hadde derfor identifisert en positiv avviker som man kan lære av. De kjente til en historie med en ungdom som hadde slitt med skolevegring i ungdomsskolealder. I dette tilfellet har man fått til godt tverrfaglig samarbeid, mellom skoler, hjem, den unge og barnevernet. Barnevernspedagogen har spilt en viktig rolle her, med å være en trygghet gjennom en lang sommerferie. Den ansatte i barnevernet og den unge har blitt ivaretatt og fått til besøk på ny skole i ferien hvor det ikke har vært andre tilstede. Sakte men

sikkert har man bygget opp trygge rammer som gjør at den unge lykkes med å komme over på ny skole med stort hell. Hva er gjort i denne saken? Hva har vært avgjørende for den unge? Hvordan har aktørene jobbet? Dette ønsker vi å undersøke nærmere i prosjektet.

Prosjektet skal nå jobbe videre med flere av PD-historiene som ble fortalt i workshopene. Vi tar kontakt med og snakker med de ulike positive avvikene. Lærerne, de ansatte i barnevernet, foreldrene og de unge selv. Vi skal forsøke å komme til bunns i hva som har vært avgjørende. Er det en PD-historie? Er det noe vi kan lære av dette som andre kan kopiere? Er det overførbart? Hvorfor/hvorfor ikke?

Videre i prosjektet:

Vi håper dere har lav terskel for å invitere oss. **Det er fortsatt mulig å melde seg på og delta i workshops, selv om du ikke har deltatt tidligere.**

Vi kommer gjerne på besøk og hører mer om PD-historier som dere har arbeidet med. Vi ønsker derfor å gjennomføre en rekke intervjuer, hvor vi går mer i dybden på utfordringene og hva som skjer når man lykkes.

Kommunene vil etter hvert motta en nettverksanalyse som vi håper flest mulig kan ta seg tid til å svare på. I denne vil vi kartlegge hvordan dere som aktører opplever samarbeidet på tvers av enheter. Hvem er dine nærmeste samarbeidspartnere? Hvor stor fillit har du til dette samarbeidet? Hvem savner du å samarbeide med? Denne analysen vil gi oss god innsikt i hvordan dere opplever samarbeidsrelasjoner i kommunen og i Kongsvingerregionen.

Vi skal ha ny workshop 30. og 31. mai, hvor man velger deltakelse på en av dagene. Vi kommer tilbake med tid og sted for dette.

Utsagn fra workshops:

De løsningene finnes. Vi er opptatt av å finne de løsningene, tøye de grensene, uten at det betyr at vi skal måtte jobbe hele kvelden - utover oppsatt arbeidstid.

Vi må snakke kommunene våre opp!

Dette er interessant! Det er klart det finnes noen som lykkes!

Det er veldig spennende å diskutere disse problemstillingene på tvers av enheter og kommuner. Man reflekterer på en annen måte enn i egen faggruppe, og ser de andres perspektiv.

Vi må litt vekk fra janteloven, og tørre å snakke om og være stolt av alt det vi lykkes med og får til

Når man setter sammen flere enkeltpersoner med ulik kompetanse som tenker sammen, så lykkes man med mer.

Det er ikke mine og dine barn og unge, det er våre barn og unge.

Det er veldig uvant å ta disse store og komplekse utfordringene, og ta det ned til noe som er konkret og målbart.

Det er litt uvant å tenke på denne måten, men samtidig er det veldig inspirerende.

Veldig fint å jobbe med folk man ikke kjenner. Det er lenge siden sist! Det dukker opp andre tanker og nye refleksjoner. Det skjer en utvikling.

Det er veldig interessant å jobbe på denne måten. Vi har ulik erfaring og ulike arbeidsplasser, men vi finner allikevel så mange fellesnevner.

Det var veldig konkret hva vi skulle gjøre. Da blir det enkelt.

Alle har drømmer. Også de unge som har det vanskelig.

Vi må utnytte den menneskelige ressursen vi har i oss selv enda bedre.

Her finner du alt om prosjektet:

<https://kongsvingerregionen.no/ung-inkludering/>

Det er godt å kjenne på at man blir engasjert!